

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

<https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/aktualnosci/21292,23-lutego-1945-r-rocznica-zbrodni-we-wsi-Lawze.html>
22.04.2024, 05:09

23 lutego 1945 r. - rocznica zbrodni we wsi Ławże

23 lutego 1945 r. oddział pozorowany NKGB mjr. Wiktorowa przeprowadził atak na wieś Ławże. Ostatecznie i doszczętnie rozbito tam oddział Armii Krajowej pod komendą Włodzimierza Mikucia ps. „Jarema”, który przejął dowództwo po śmierci Sergiusza Kościałkowskiego ps. „Fakir”. W wyniku walk z Sowietami wieś i folwark zostały całkowicie zniszczone.

Zamordowano około 75-80 osób: mężczyzn, kobiet i dzieci, w tym około 50 partyzantów i około 25-30 mieszkańców. Część osób pochowano na miejscu a część zabrały rodziny i pochowały na cmentarzach. Pojedynczym osobom udało się uniknąć śmierci, udało im się uciec w czasie walki lub zostały aresztowane.

Dziś na terenie po spacyfikowanej wsi znajdują się kapliczka i krzyż ustawione w 1996 r. oraz tablica z napisem informującym o nieistniejącej wiosce (po polsku i po białorusku). Wśród aresztowanych była m.in. Wanda Kiałka (z domu Cejko) ps. „Wilia”, „Marika”, „Erka”, sanitariuszka oddziału „Fakira”, która po aresztowaniu przez NKWD 23 lutego 1945 roku razem z innymi została przewieziona do Moskwy. Po pokazowym procesie przywódców polskiego państwa podziemnego (tzw. proces szesnastu) została skazana na 20 lat katorgi. Karę odbyła w Workucie, gdzie pracowała w kopalni, w kamieniołomach, w cegielni, w warsztacie krawieckim. Zwolniona została 7 września 1956 r. Wróciła do Polski 17 listopada 1956 r. i zamieszkała we Wrocławiu.

Pani Wanda tak opowiadała o wydarzeniach ze wsi „Ławże”:

„Własowcy otoczyli nasz oddział. Zebrali bardzo dużą grupę. Bolszewicy otoczyli to osiedle. Wybili wszystkich ludzi, nie tylko partyzantów, ale wszystkich mieszkańców – od dzieci do starych ludzi. Ocalał człowiek, który schował się gdzieś w piwnicy, którego nie znaleźiono i który wszystko to opowiedział, bo jak wyszedł zobaczył te pozabijane ciała swoich sąsiadów. Nas kilka osób aresztowano, żeby mieć o czym opowiedzieć i coś opisać. Tam właśnie zginął mój brat i reszta chłopaków. Po moim powrocie z Workuty ja dowiedziałam się, że miejscowi ludzie razem z AK-owcami z Polski postawili tam piękną kapliczkę. Znajomy powiesił na niej krzyż w Wilna, który jemu posłałam”.

Ławże – dawniej wieś w gminie Turgiele w powiecie wileńsko-trockim, w województwie wileńskim. Położona była w pasie przygranicznym, w rejonie oszmiańskim obwodu grodzieńskiego w Republice Białorusi.

Wydział Kresowy BPiI IPN

Zdjęcia: BPiI

Kalendarium Prac
Rok 2003
Rok 2006
Rok 2007
Rok 2008
Rok 2009
Rok 2011
Rok 2012
Rok 2013

Rok 2014
Rok 2015
Rok 2016
Rok 2017
Rok 2018
Rok 2019
Rok 2020
Rok 2021
Rok 2022
Rok 2023
Rok 2024